

AUKJE VAN GERVEN

Beroep: avonturier

1

Fietstocht in spijkerbroek

Ik lig op mijn rug in de tent en zie druppels aan de binnenkant van de binnentent hangen. Of is het de buitentent? Mijn rug is stijf want ik lig op een dun matje, en dat dunne matje ligt op beton. Ik slaap niet in de bosjes of in de woestijn, maar op het dak van ons hostel, in Dar es Salaam. Het is juli en we zijn weer met zijn tweeën, na zes weken met Dave en Angus rondgereisd te hebben. We zijn nu al een week in het Cefa Hostel, en we zijn de fietsen in elkaar aan het zetten en de fietstassen aan het bepakken. Sommige reserveonderdelen sturen we alvast naar Ethiopië. Een extra buitenband, binnenbanden, smeerolie. De grote backpack en warme winterkleden die ik heb gebruikt om de Kilimanjaro te beklimmen heb ik niet meer nodig; vanaf nu zitten alle spullen die we nodig hebben in zes fietstassen. Vier op de fiets van Jon, twee voor en twee achter, en twee op mijn fiets, met de tent daarbovenop. Daarnaast nog twee stuurtasjes voor de camera en alle dingen die we overdag nodig zullen hebben. Lippenbalsem, telefoon, kaart, en meer van dat soort zaken.

Maar goed, ik lig dus op het dak van het hostel. Alle kamers waren vol en voor een nachtje moesten we ons even behelpen. Straks is er weer een kamer vrij en kunnen we verhuizen. Ik bedenk wat we allemaal nog moeten doen. De fietsen zijn bijna klaar, al heb ik eerlijk gezegd geen idee hoe ze nu precies

werken. Ik heb de standaard erop gesleuteld, de banden opgepompt, de remblokken afgesteld; maar had echt hulp van Jon nodig met de versnellingen en de ketting. Ik weet dus gewoon echt niks van fietsen af, realiseer ik me. Heel handig om dan aan een fietstocht door Afrika te beginnen.

Ik had me er best in willen verdiepen, maar met een goeie drie maanden voorbereidingstijd waren er andere zaken die belangrijker waren. Zoals de fietsen überhaupt in Tanzania zien te krijgen en een plek vinden om ze tijdelijk op te slaan. Maar goed, ik ben er nu, dus we gaan vrolijk verder. *What else?* O ja, naar het postkantoor om de dozen met overbodige zaken naar huis, en het pakket met praktische spullen vooruit te sturen. Ik heb uiteindelijk besloten mijn spijkerbroek lekker wél in te pakken, wat Jon ook zegt. Volgens hem ben ik nu een kampeerder van niks, want een spijkerbroek is of te warm, of te koud, niet waterproof, niet afritsbaar, dient dus eigenlijk nergens voor, is een 'mode'-item. Maar *f*ck it*, het is mijn laatste houvast met de wereld zoals ik die ken. Hij gaat dus mee!

Gisteren heb ik ook nog een kussen in elkaar genaaid, bestaande uit een half kussen van het hostel. Gewoon de helft eraf geknipt (met een nagelschaartje... nog een heel werk), en daarna de andere helft dichtgenaaid. Blijkbaar ook een overbodig item, want 'je kunt toch op je kleren slapen?', maar aangezien ik al het dunste en kortste matrasje (*thermarest* heet dat dan) heb gekocht, heb ik besloten toch mooi mijn kansen op nekpijn te verkleinen door in elk geval een minikussentje mee te nemen. Die thermarest heb ik me aan laten praten toen we in de outdoorwinkel waar Jon werkte wat inkopen deden. 'Ik neem de kortste en dunste hoor, die neemt minder ruimte in

beslag! (...) Ik weet niet wat jij doet?’ Toen kon ik bijna niet anders meer dan zeggen dat ik dan ook wel de kortste en dunste zou nemen. En inderdaad, het ding is net een opgerolde handdoek, zo klein, ik kan er net op liggen van kop tot kont en hij is zo dik als mijn duimnagel. Ik heb er tot nu toe nog niet eens zo heel slecht op geslapen, maar meestal was ik aan het einde van de dag ook uitgeput en had ik zelfs op een olifantenmesthoop nog mooie dromen gehad.

Wat gaat er verder nog mee? Natuurlijk allereerst alle praktische spullen: kooktoestel, pannen, bestek, slaapzak, tent, laptop, camera, opladers, eersthulpkit en een (fiets)reparatiekit. Daarnaast de persoonlijke spullen: kleren en toiletspullen. Nu ben ik de afgelopen jaren al ‘gegroeid’ in het economisch inpakken, maar inmiddels heb ik dat tot kunst verheven. Drie paar sokken, drie paar ondergoed, twee fietsbroekjes, korte broek, sarong, pet, zonnehoed, muts, een *buff* – multifunctionele halsdoek –, handschoenen, twee T-shirts, hemdje, *thermals*, een trui van merinowol, regenjas en -broek, een lange wijde broek en toch die spijkerbroek... De toiletspullen bestaan uit dingen als een pincet, een nagelschaartje, shampoo – die ook dienstdoet als wasgel –, een zonnecrème, gezichts-crème, bodylotion, tandenborstel, oordoppen, een meege-smokkelde wimperkrultang – mijn laatste stukje ‘vrouwelijkheid’ –, een dekentje, wat schrijfwaren, en jawel, *buttpaste*! Die is bedoeld voor de zere kont na een lange dag fietsen. Ik heb de Boudreaux Buttpaste, die me werd aangeraden op een fietsersforum, gekocht, en kwam er na het kopen achter dat dit eigenlijk een soort babyzalf is... Het zal wel. Hij is dik en vet en ruikt naar baby. Dus dit is het dan. Hier doen we het de komende zes maanden mee! Of in elk geval minimaal zes maan-

den, want ik heb geen idee wanneer en waar dit avontuur gaat eindigen.

Uiteindelijk zitten de fietsen min of meer stevig in elkaar, en zijn alle spullen die we tijdens de reis niet meer nodig hebben ingepakt en afgeleverd op het postkantoor. Het postkantoor is nog een heel avontuur, maar ik begin te geloven dat dat voor elk postkantoor hier in Oost-Afrika geldt. Een paar weken eerder had ik al de grootste moeite om een door mijn moeder verstuurde zonnebril op te halen op het poste restante-loket van het postkantoor in Moshi, en nu duurt het werkelijk uren voordat we twee grote backpacks hebben verstuurd naar Nederland, een pakket naar Ethiopië, en wat kleinere pakketjes naar Canada en Nieuw-Zeeland. Na twee maanden in Tanzania hebben we veel spullen niet meer nodig, en dus gaan ze terug naar alle windstreken.

Ik las een tijd geleden in een boek dat als je naar Afrika reist, je motto 'AAW' zou moeten zijn. Dat betekent: *Africa Always Wins*, en na twee maanden Tanzania kan ik dat alleen maar beamen. Je verzetten tegen het tempo heeft geen zin, je raakt er alleen maar gefrustreerd van. *Relax, AAW!*

We hebben twee weken in het Cefa Hostel in Dar es Salaam doorgebracht. Het hostel wordt gerund door een Italiaanse organisatie en er verblijven veel mensen die ergens in Dar vrijwilligerswerk doen. Het ligt niet in het centrum, maar in een van de noordelijke buitenwijken en er is in de buurt niet veel te doen. Er zijn wat kleine winkeltjes, voornamelijk bedoeld voor de lokale bevolking, en 's avonds een paar lokale mama's die in een grote pan staan te roeren. Toeristen komen er niet

veel. Om boodschappen te doen moet je met een *matatu*, de lokale versie van een stadsbus, naar het dichtstbijzijnde winkelcentrum met een supermarkt, vijf kilometer verderop. In het begin snapte ik het concept van de *matatu* niet: een minibusje, volgepropt met mensen, dat je langs de kant van de weg moet aanhouden. Hier in Dar zijn er meestal vaste stops, maar op veel plekken stoppen ze gewoon waar mensen staan te wachten. Je betaalt tien, twintig of vijftig cent, afhankelijk van je bestemming, en dan hang je óf half uit het raam, óf je zit ingeklemd tussen de lokale bevolking op weg om boodschappen te doen of naar hun werk te gaan. De busjes variëren van redelijk schoon tot roestig, afhankelijk van de *driver* en het *matatu*-mannetje, ik noem hem voor het gemak maar de *bus boy*. De *driver* heeft het meeste aanzien en is wellicht ook de eigenaar van de *matatu*; de *bus boy* die op de treeplank bij de schuifdeur staat, roept bij elke stop waar de *matatu* heen gaat, en probeert zo veel mogelijk mensen in het busje te krijgen. Hoe meer mensen, hoe meer verdiensten natuurlijk. Soms gaan er hele manden koopwaar mee, een hele schare kinderen, kippen; je kunt het zo gek niet bedenken.

De eerste keer dat ik alleen de *matatu* pakte naar het winkelcentrum was ook de eerste keer dat ik de enige blanke was in een grote groep mensen. Dat is toch best raar zo'n eerste keer, en opeens begrijp ik hoe donkere mensen zich in een totaal blanke omgeving moeten voelen. Je valt op, alsof je licht geeft. Mensen hier nemen je ook altijd van top tot teen op, maar lastiggevallen word ik zelden. Zelfs in een grote stad als Dar heb ik al snel in de gaten dat het prettiger is om niet te veel huid te laten zien. Lokale vrouwen bedekken meestal hun schouders en knieën, en die gewoonte neem ik snel over. Dat

scheelt weer in gestaar. Mijn korte broek reserveer ik voor binnenshuis.

Omdat we al zes weken door Tanzania hebben gefietst en al cruciale fouten hebben gemaakt met betrekking tot het beheer van onze voedselvoorraad, bereiden we ons deze keer goed voor en slaan we in de supermarkt nog het nodige in. Tenslotte zullen we pas weer in Kenia een grotere supermarkt kunnen vinden. We kopen ook weer niet te veel, want je kunt nu eenmaal niet zoveel meenemen op de fiets. Maar een pak spaghetti, een paar blikjes tomatensaus, een pakje room, haver-mout, noten en koekjes zitten meestal wel in de tas. Fruit en groenten kopen we onderweg bij lokale stalletjes. Hier in Tanzania is overal genoeg te krijgen, vooral bananen en sinaasappels, uien, tomaten en groene groenten. Tot nu toe heb ik nog bijna geen vlees gegeten. Nu doe ik dat al acht jaar niet meer, maar hier is het toch wat moeilijker. Vis zie ik zelden en vleesvervangers al helemaal niet. En ze houden hier van vlees! In de meeste lokale gerechten zit wel een stuk vlees met het vet er nog aan. Vleesloos betekent meestal rijst met bonen eten. Toch is ook dat niet altijd voorhanden: op een ochtend had ik geen andere keuze dan geitensoep te eten. Het werd geserveerd met zout en limoen. Aparte combinatie.

Maar goed, ook de voedselvoorziening hebben we nu min of meer onder controle, en zo worden langzaam maar zeker alle checkpoints afgevinkt. Al het filmmateriaal dat we geschoten hebben tijdens de eerste zes weken verzenden we per post naar huis, en we beginnen met een vers bandje in de camera. Op de ochtend dat we vertrekken, doen we een kort interview met elkaar. Wat verwachten we van de reis, en van elkaar? En wat

is *beetroute*? Het blijkt nog niet zo eenvoudig om daar antwoord op te geven. Tenslotte hebben we pas een paar maanden geleden verzonnen wat we gaan doen, en de naam is ook nog gloednieuw. En door alle voorbereidingen voor de eerdere fietstrip door Tanzania die we met onze vrienden Dave en Angus maakten, zijn we aan beetroute eigenlijk nauwelijks toegekomen. Het logo staat op onze fietsen, we hebben de toezegging van diverse leraren dat ze ons in de klas zullen volgen, en we zijn een simpele blog gestart, maar dat is het dan ook wel. Het komt er eigenlijk op neer dat we met deze reis ons hart willen volgen, we willen iets leren over simpel en duurzaam leven, en we willen wat we leren, delen met anderen door middel van film. Het belangrijkste is dat beetroute een *Slow Journey* is. Langzaam reizen, met weinig CO₂-uitstoot. Daarnaast is beetroute voor mij persoonlijk het resultaat van twee jaar van enorme ups en downs, van bittere teleurstellingen, en niet op willen geven.

De theorie is leuk, maar of het in de praktijk zal werken, is niet helemaal zeker. Ik voel me helemaal niet op mijn gemak tijdens de vragen die Jon me stelt in het mini-interview. Ik weet eigenlijk niet zo goed wat ik aan het doen ben, en de afgelopen twee maanden zijn al erg intensief geweest. We hebben al heel wat af geruziet en ik bleek zware bijwerkingen te hebben van het antimalariamiddel Lariam dat ik slikte. Ik voelde me soms vreselijk depressief, kreeg rare dromen en gedachtes, en het duurde een tijd voordat ik erachter kwam dat dat ook lag aan die medicijnen, en niet alleen aan mezelf. Inmiddels ben ik alweer een paar weken Lariam-vrij, maar het heeft er goed ingehakt.

Dus omdat we nu dan echt het hostel gaan verlaten, en elke dag weer een onzeker avontuur wordt, ben ik best nerveus. Ik heb geen vlinders in mijn buik, maar ben een beetje misselijk, en vraag me af waar dit gaat eindigen. Het is al middag als we eindelijk op de fiets stappen. De poortwachter maakt op ons verzoek nog een paar foto's van ons met onze zwaarbeladen fietsen voor het hostel en daarna vertrekken we echt. Hoewel ik de afgelopen zes weken ook veel op de fiets heb gezeten, is dit anders. We zijn nog maar met zijn tweeën, en in plaats van op een goedkope lokale fiets, zit ik nu op een hybride *bike* met een wielrenstuur en dertig versnellingen. Ik vervloek ze alle dertig, want ik heb ze nog nooit gebruikt en heb ze in die eerste paar kilometers ook totaal niet onder controle. Ook mijn voorremmen staan niet goed afgesteld en ze werken maar half. Mijn helm zit te strak op mijn hoofd, ik wiebel doordat de achterkant van mijn fiets zo zwaar is beladen, en ik heb honger. Een wankel begin.

Na een halfuur door de buitenwijken van de stad te hebben gefietst, stoppen we bij een eettentje aan de kant van de weg. Jon zet zijn fiets tegen een boom en ik zet de mijne op de standaard. Een slecht idee, want mijn fiets dondert één minuut later al om. Een fout die ik nog vele, vele malen zal maken. Ik schrik; Jon kijkt boos en zegt dat ik voorzichtiger moet zijn. Bij het eettentje zit een mannetje op een krukje, en hij bakt aardappels met groenten in een grote pan. We bestellen twee porties. Na een snelle hap betalen we en stappen we weer op de fiets. Onze bordjes worden afgewassen; klaar voor de volgende klant.

We fietsen richting Bagamoyo. Het is maar zeventig kilometer die dag, dus het zou niet zo lang moeten duren. Maar de weg

lijkt eindeloos lang, er zijn veel kleine heuvels waardoor ik nog langzamer ga omdat ik het schakelen nog niet onder controle heb, en mijn handen doen vreselijk pijn. Van de stress houd ik mijn stuur zo stevig vast dat ik mijn zenuwen afklem, en binnen een paar uur zijn mijn handen gevoelloos en mijn vingers dof. Bij een grote heuvel stap ik zelfs van mijn fiets, mijn versnelling staat zo zwaar dat ik er niet omhoogkom. Ik ben teleurgesteld dat ik mijn fiets niet onder controle heb en word zenuwachtig van Jons chagrijnige blikken omdat ik zo ver achterop lig. Het wordt al een beetje donker als we Bagamoyo bereiken en er blijken veel kleine resorts en *campsites* langs het strand te liggen.

Wildkamperen lijkt niet echt een optie en we stoppen uiteindelijk bij een resort dat goedkoper lijkt dan de rest, en waar we Land Rovers zien staan op een veldje. We blijken er te kunnen kamperen, al kost het wel tien dollar. We zetten de tent op en kijken meteen daarna naar de fietsen. De remmen moeten worden bijgesteld en ik moet echt leren schakelen, want de eerste de beste fatsoenlijke heuvel kom ik op deze manier niet op. Ik bedenk dat ik die remmen morgenvroeg wel nakijk. Ik ben doodop en wil alleen nog maar douchen, eten en naar bed. We kopen eerst nog even snel een koude frisdrank en drinken die op aan het strand. Als de zon onder is gegaan, neem ik een snelle douche en we eten die avond in het restaurant dat bij de camping hoort; fish-and-chips. Ik had me van tevoren niet gerealiseerd hoe moe je bent na zo'n dag fietsen, en dit was nog maar een halve dag, en dat je dan helemaal geen zin hebt om te koken. Net als thuis na een dag hard werken. Maar dit moet een uitzondering blijven, want we hebben echt geen geld om elke avond ergens te gaan eten.

Na een nacht rust is het met mijn handen niet zoveel beter gesteld dan de dag ervoor, helaas. Vandaag moet ik wel echt leren mijn versnellingen te bedienen. Jon fietst een stukje op mijn fiets over de camping om ze te testen. Hij schakelt probleemloos van de hoogste naar de laagste versnelling en terug. Ik probeer het zelf nog een keer zonder bepakking en van licht naar zwaar gaat prima, maar van zwaar naar licht blijft een probleem. Ik heb geen tijd om er lang bij stil te staan, want mijn standaard hangt half los sinds mijn fiets gisteren is gevallen, en ik moet de remmen ook nog bijstellen. Bij een van de Land Rover-bestuurders haal ik een stuk gereedschap om mijn standaard vast te zetten. De dag is nog niet begonnen of ik zit al vol smeer en modder, maar dat hoort erbij.

De fietsbroek gaat weer aan en dag twee gaat van start. We hebben al eerder besloten de kustweg te nemen en tot Bagamoyo was dat geen probleem. Nu splitst de weg zich echter, en de kustroute blijkt onverhard, maar wel een stuk korter. Ook is er een rivier op onze kaart te zien. Bij de wegsplitsing vragen we iemand de weg: 'Gaan we zo naar Pangani?' Hij gebaart van niet. Een ander gebaart van wel. Weer een ander zegt met handen en voeten dat we de rivier niet over kunnen steken. Een ander vertelt dat we gewoon de weg moeten volgen en dat we zo uiteindelijk via Saadani Game Reserve, Pangani zullen bereiken.

We besluiten de gok te nemen en de kustroute te volgen. De weg wordt al snel slechter; onverhard, met gaten en kuilen en stenen. Gelukkig is het niet heel heuvelachtig. Wel is het heerlijk rustig; we zien bijna niemand. Het is warm, overal staan palmbomen, het is ontzettend tropisch. Heel, heel erg mooi

hier. Af en toe fietst er een *local* langs. Wat een verschil met de hoofdwegen of de meer toeristische bestemmingen: daar gillen kinderen al van verre 'Mzungu' (wittle!) tegen je en ben je de hele tijd vriendelijk aan het zwaaien, maar hier is het stil en sereen. Toch is de stemming niet echt top want ik baal van Jons gedrag. Hij is al twee dagen afstandelijk, er komt nauwelijks een woord uit hem en ik begrijp niet waarom ik om het minste of geringste word afgesnauwd. Tijdens de lunch langs de kant van de weg vraag ik waarom hij zo tegen me doet. Ik krijg een hele tirade: dat ik mijn huiswerk niet heb gedaan, dat ik veel te weinig van de fiets af weet, dat hij dacht dat ik wel meer kon dan ik tot nu toe laat zien en dat ik me gedraag als een prinses.

Een prinses? Ik sta echt helemaal paf. We hebben gdv\$#2@%@@ pas één dag gefietst! Mag ik alsjeblieft een klein beetje meer tijd om in het ritme te komen? Inderdaad, ik heb me qua fiets-techniek niet bepaald goed voorbereid. Maar ja, ik regelde weer andere zaken en kan niet alles tegelijk! En hoezo prinses? Omdat ik de eerste avond, na wat voor mij een zware dag fietsen was, een douche en lekker eten wilde? Pffff. Ik ben echt héél boos en begin te huilen. En oké, ik voldoe dan misschien niet aan zijn 'verwachtingen' van een ideale fietspartner, maar dat is toch nog geen reden om iemand zo koud en afstandelijk te behandelen? Daarna is het hek helemaal van de dam, want Jon begint over het feit dat wij als partners dit misschien wel helemaal niet kunnen samen, en dat we dan misschien maar als vrienden verder moeten, want dan hoeft hij zich tenminste geen zorgen meer te maken om mij, want ik ben zo vreselijk onhandig dat hij zijn hart vasthoudt.